

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΝΙΑΙΑΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ΄
ΛΥΚΕΙΟΥ : ΠΟΛΕΜΟΣ & ΕΙΡΗΝΗ**

A. 1.

Στο απόσπασμα της συνέντευξης η ιστορικός Μάργκαρετ Μακ Μίλαν αναφέρεται μεταξύ άλλων στις αιτίες για τις οποίες ο άνθρωπος καταλήγει σε εμπόλεμες αναμετρήσεις. Στο σχετικό ερώτημα του δημοσιογράφου, επισημαίνει πως ένας λόγος που οδηγεί στον πόλεμο είναι η επιδίωξη του κέρδους και όχι κάποιο εγγενές ένστικτο, ενώ προϋποθέτει τη χειραγώγηση των εμπλεκομένων από μια εκπαίδευση χωρίς ανθρωπιστικά χαρακτηριστικά. Υπογραμμίζει, εξάλλου, πως οι άνθρωποι αντιδρούν απέναντι στην κατάφωρη αδικία που υφίστανται, για να υπερασπιστούν το λαό και τη χώρα τους.

(79 λέξεις)

B. 1.

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

B. 2. α. Η Μάργκαρετ Μακ Μίλαν στο συγκεκριμένο απόσπασμα επιχειρεί να προβληματίσει τον αναγνώστη σχετικά με τον δικαιολογημένο χαρακτήρα κάποιων πολεμικών συγκρούσεων. Γι' αυτό τον σκοπό αξιοποιεί διαφορετικές γλωσσικές επιλογές. Συγκεκριμένα, παραθέτει δύο διαδοχικά ερωτήματα («Όταν είσαι ο ουκρανικός λαός... Παραδίνεσαι ή αντιστέκεσαι;») με τα οποία απευθύνεται στο συναίσθημα των αναγνωστών, καθώς τους βάζει στη θέση των Ουκρανών πολιτών και στο δίλημμα στο οποίο αυτοί κλήθηκαν να λάβουν θέση μετά την επίθεση που δέχτηκε η χώρα τους. Εξάλλου, φορτίζει τον λόγο της συναισθηματικά, αξιοποιώντας τα επίθετα «δίκαιη και γενναία» για την επιλογή των Ουκρανών, «δίκαιος» για τον πόλεμο που διεξάγουν και εξ αντιθέτου «αδικαιολόγητη» για τη ρωσική εισβολή και «δυσανάλογη» για την επίδειξη δύναμης στην οποία καταλήγουν. Τέλος, με απόλυτο τρόπο ξεκαθαρίζει τη θέση της για την ηθική διάσταση που έχουν οι πολεμικές συγκρούσεις, επιλέγοντας τη δεοντική τροπικότητα «Η δυσανάλογη χρήση βίας είναι καταδικαστέα. Δεν μπορείς... Αν μπορείς... δεν χρειάζεται να τον καταστρέψεις εκ βάθρων».

B. 2. β. Η ιστορικός ολοκληρώνει τη συνέντευξή της επικαλούμενη τον ισχυρισμό του Γάλλου οικονομολόγου Τομά Πικετί («Ο Γάλλος οικονομολόγος Τομά Πικετί υποστηρίζει ότι προέκυψε περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη μετά τους δύο Παγκόσμιους Πολέμους.»). Αξιοποιεί ως τρόπο πειθούς την επίκληση στην αυθεντία, καθώς παραθέτει την άποψη του Γάλλου οικονομολόγου σχετικά με μια θετική διάσταση των Παγκόσμιων Πολέμων. Έτσι, ενισχύει την προσωπική της θέση που αφορά στη βελτίωση ορισμένων παραμέτρων μετά τη διεξαγωγή πολέμων. Η θέση της δύσκολα μπορεί να αμφισβητηθεί, ενώ εξασφαλίζει τη διακειμενικότητα στον λόγο της. Μάλιστα, προσδίδεται σφαιρικότητα στη θέση της η οποία υποστηρίζεται και από το πρίσμα ενός οικονομολόγου και δεν παρουσιάζεται απλώς μέσα από το πρίσμα της ιστορικής επιστήμης.

B. 3. α.

«Οι δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι του 20^{ού} αιώνα είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία πιο συνεκτικών κοινωνιών, όχι παντού, αλλά σε αρκετές χώρες. Οι πλουσιότεροι άρχισαν να φορολογούνται για την οικοδόμηση του κοινωνικού κράτους και οι φτωχότεροι είδαν τη βελτίωση της θέσης τους».

Η μετατροπή των ρηματικών σε ονοματικές φράσεις έδωσε στον λόγο μεγαλύτερη πυκνότητα και συντομία. Το ύφος είναι περιεκτικό και η έμφαση δίνεται σε γενικές και αφηρημένες καταστάσεις και όχι σε συγκεκριμένες ενέργειες.

B. 3. β.

Το συγκεκριμένο σκίτσο απεικονίζει ανθρώπινες φιγούρες που αντιστοιχούν σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Το κοινό χαρακτηριστικό είναι ότι πρόκειται κυρίως για ένοπλους με την εξαίρεση της πρώτης που παριστάνει τον άνθρωπο σε πρωτόγονη κατάσταση και της τελευταίας όπου ο άνθρωπος καταλήγει σε πρωτόγονη κατάσταση. Το ηχηρό μήνυμα του δημιουργού είναι να καυτηριάσει την καταστροφική πορεία που ακολουθεί ο άνθρωπος επιμένοντας στη διεξαγωγή πολέμων οι οποίοι όμως ακυρώνουν την λογική, ηθική και νομική εξέλιξη που έχει πετύχει με την πορεία του πάνω στον πλανήτη. Η οπισθοδρόμησή του στη βία και η χρήση ολοένα και πιο καταστροφικών όπλων τον φέρνει αντιμέτωπο με το ενδεχόμενο μιας πυρηνικής σύγκρουσης που θα εξοντώσει την ύπαρξή του. Παρόλα αυτά, διατηρώ την ελπίδα πως η πορεία αυτή δεν είναι αναπόφευκτη, καθώς το όραμα της ειρήνης εξακολουθεί να είναι κυρίαρχο στην ψυχή των νέων ανθρώπων που μπορούν να ξεπεράσουν τις εμμονές του παρελθόντος που απειλούν τον άνθρωπο.

148 λέξεις

Γ. Στο απόσπασμα αναδεικνύεται η οδύνη που βιώνουν οι στρατιώτες που εμπλέκονται σε έναν πόλεμο. Ο αφηγητής αποτυπώνει με ένα υποβλητικό τρόπο τον φόβο που κατακλύζει τους στρατιώτες που μετέχουν σε μια νυχτερινή μάχη, χάνοντας κάθε αίσθηση του χώρου γύρω τους, σε σημείο που κάθε άγγιγμα να τους οδηγεί στον πανικό. Αυτό εξυπηρετείται χαρακτηριστικά από την παρομοίωση «Όλα είναι χέρια θανάτου που υψώνονται να μας χτυπήσουν, μάτια θανάτου που μας κοιτάζουν επίμονα.» Επίσης, επιλέγοντας ως αφηγηματικό τρόπο τον εσωτερικό μονόλογο (« Σε ποιον να μιλήσω, αφού καταλαβαίνω... σαν καρφωμένους ο θάνατος...») μεταδίδει την απόγνωση και την απελπισία του στρατιώτη που βαδίζει προς τον θάνατο, γνωρίζοντας πως πλέον οι ελπίδες να σωθεί είναι ελάχιστες. Η ζοφερή και απαισιόδοξη ατμόσφαιρα που αντικατοπτρίζει και τη διάθεση του στρατιώτη υπογραμμίζεται emphatically με την ακουστική εικόνα που μεταφέρει στον αναγνώστη το αίσθημα της αγωνίας και τη ανείπωτη θλίψη για το θάνατο των συντρόφων («Βουβή πάλη μέσα στη νύχτα του ενός κορμιού με το άλλο.... Κι έπειτα παντού, μια σιωπή θανάτου»). Μέσα από αυτή τη συγκλονιστική αφήγηση συγκινούμαι ιδιαίτερα από την παραδοχή του στρατιώτη-αφηγητή πως αγωνίζεται για έναν πόλεμο δίκαιο, κάνοντας το χρέος του «...απέναντι στον άνθρωπο...», για να μην υπάρχει αδικία, φασισμός δικτατορία.

Δ.

Ο παραλογισμός του πολέμου

Πρόλογος

Η ειδησεογραφία εξακολουθεί να κατακλύζεται από συγκλονιστικές εικόνες από τα πεδία των μαχών στην Ουκρανία, παρόλα αυτά ορισμένοι διακινούν την άποψη ότι ο πόλεμος έχει και θετικές διαστάσεις. Έχοντας ως αφορμή την ανάρτηση σχετικών απόψεων, θα επιχειρήσω να αντικρούσω αυτές τις θέσεις, υπενθυμίζοντας τις καταστροφικές συνέπειες του πολέμου. Στη

συνέχεια, θα αναφερθώ σε συγκεκριμένες δράσεις με τις οποίες οι νέοι διατρανώνουν την απέχθειά τους απέναντι στον παραλογισμό του πολέμου.

Κύριο θέμα

Ζητούμενο α: Οι οδυνηρές επιπτώσεις που επιφέρει ο πόλεμος στην ανθρώπινη ζωή

Η αποσάθρωση πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών υποδομών που καταδικάζει τους ανθρώπους στην εξαθλίωση και τη δυστυχία, ενώ επιτρέπει την ανάδειξη ολοκληρωτικών καθεστώτων .

Διεθνείς αναταραχές και συγκρούσεις που προκαλούν ανακατατάξεις οι οποίες ευνοούν την παραβίαση δικαιωμάτων, όπως η εθνική αυτοδιάθεση, η ελευθερία, η αξιοπρέπεια και η ασφάλεια.

Ο βίαιος θάνατος ως ασέβεια προς την ανθρώπινη ζωή και η οπισθοδρόμηση στο φυσικό ένστικτο της αυτοσυντήρησης και της επιβίωσης.

Η εκβαρβάρωση των εμπολέμων που διαπράττουν κτηνωδίες και οδηγεί στην καταδίκη θυτών και θυμάτων.

Ζητούμενο β: Δράσεις με τις οποίες οι νέοι άνθρωποι θα καταστήσουν σαφή σε όλους την απέχθειά τους για προσφυγή στην ένοπλη βία και τις εμπόλεμες συγκρούσεις.

- Συμμετοχή σε κινήματα που διακηρύσσουν τις φιλειρηνικές διαθέσεις τους με πορείες, διαδηλώσεις, ψηφίσματα διαμαρτυρίας σε ψηφιακά fora.
- Καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με αντιπολεμικό χαρακτήρα, ώστε να προσελκύεται η προσοχή της κοινής γνώμης : συναυλίες, κινηματογραφικές ταινίες, θεατρικές παραστάσεις.
- Ενεργός πολιτικός ρόλος: από τα αξιώματα που αναλαμβάνουν αλλά και τη στάση ζωής που επιλέγουν γίνονται πρεσβευτές της ειρήνης.

Επίλογος

Κανείς δεν αμφισβητεί την καταστροφικότητα του πολέμου, για την οποία άλλωστε η ιστορική πραγματικότητα είναι αδιάψευστος μάρτυρας. Αντί λοιπόν να επανερχόμαστε σε αντιλήψεις που είναι ασύμβατες με την κοινή λογική, ας αναλάβουμε το χρέος να διαμορφώσουμε μια ουσιαστική φιλειρηνική νοοτροπία που θα μας επιτρέψει να μη βιώσουμε ξανά τις καταστροφές του παρελθόντος.